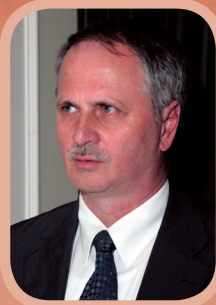

„PEDAGÓGIAI ESZMEISÉG, GYERMEK-FELFOGÁS ÉS HIVATÁSTUDAT”

A magyar pedagógia történetében mindig meghatározó szereppel bírt a tanítóképzés, mely gazdag hagyományokkal rendelkezik. A képző intézményekhez igazi szellemi műhelyként kapcsolódnak a gyakorlóiskolák. Ezúttal Győrbe látogattunk, az Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskolába, ahol Dr. Varga József igazgató mutatta be intézményét.

ROZMÁN LÁSZLÓ

– Kérem, mutassa be az iskolát, kiemelve a jelentősebb eseményeket története során!

– Iskolánk, a Nyugat-magyarországi Egyetem Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskola léte és története szorosan összefonódik a győri tanítóképzés történetével. Amikor 1777-ben megjelent a Ratio Educationis, a Helytartótanács (1778-ban) elrendelte Győrött is a Ratio szerint szervezett normaiskola megnyitását, tanítóképző tanfolyam indítását. A gyakorlóiskola tényleges történetét innen datáljuk, tudva azt is, hogy a 11. század derekától létező győri káptalani iskola alsó két elemi osztályát alakították át három-, majd négyosztályos normaiskolává. 1847-től a Helytartótanács Győrben felállította az önálló, két évfolyamú „mesterképzőt”, gyakorlóiskolául pedig az úgynevezett főelemi szolgált. 1856-ban a főelemi iskolát 3 osztályból 4 osztályúvá szervezték, melynek épületében a képző is helyet kapott. 1872/73-tól a püspök a győri katolikus férfi tanítóképezdének önálló épületet biztosított.

A tanítóképezdek 4 évfolyamúvá alakításáról szóló miniszeri rendeletnek megfelelő változtatást a győri püspök 1892-ben határozta el, melyhez új épület is kellett. Ezért Zalka püspök úr telket vásároltatott, építtetett, és 1894 őszétől már a korszerűen felszerelt, új épületben kezdhették meg tanulmányaikat a tanítói pályára készülő katolikus fiatalemberek. (Jelenleg is ez az épületünk.) Ebben az évben a képző igazgatója Dr. Karácsony Imre, a gyakorlóiskolai 1–4. összevont osztály és a tanítási gyakorlatok vezetője Öveges Kálmán tanító úr volt. Időközben az állami tanítóképző és az orsolyita nő-

vérek képzője is megkezdte működését saját gyakorlóiskolával. Azonban 1948-ban megtörtént az egyházi fenntartású intézetek államosítása, majd ezek összevonása. 1959-től a gyakorlati tanítások színhelyül az egykori katolikus fiú tanítóképezde épületében került kialakításra a tanítóképző által fenntartott, szervezettel teljesen önálló gyakorlóiskola, melynek első önálló igazgatója Karl Géza lett.

Így a tanítóképző „kistestvére” – vagy ahogyan a képző egykori igazgatója nevezte: „a mi kedves kis műhelyünk” – hol szervezettel a képző részeként, hol a képző által fenntartott önálló iskolaként, 2000-től pedig az egyetem által fenntartott önálló iskolaként működött. Története során folyamatosan hármas követelménynek igyekezett és igyekszik megfelelni: lelkiismeretesen nevelni és magas szinten tanítani az iskolás gyermekeket; a gyakorlati képzés során tanítóvá érlelni a jelölteket; innovatív

pedagógiai műhelymunkát végezni és ennek eredményeit megmutatni a már működő pedagógusoknak. A jelenleg 19 osztállyal, 470 diákkal és 40 pedagógussal rendelkező gyakorlóiskola pedagógiai-szakmai színvonala, eredményei alapján szakmailag elismert, a gyermekek és a szülők körében népszerű iskola.

– Milyen specifikumokat nyújt az iskola?

– A specifikum lényegében a „gyakorlós” létből adódik. A tanítóképző szakmai elvárásai komolyak, ehhez adott a tudományos háttér is. A hallgatók szinte automatikusan „kikényszerítik” a pedagógusokból a naprakészséget, az alapos és friss elméleti tudást, s annak gyakorlatba ültetésének tudását, vagyis a pedagógia, a „szakma” mesterfokon való művelését, mondhatnánk: művészetét. A jeles hagyományokra alapozva nyitottak vagyunk minden átgondolt, új törekvésre, mert valljuk: „Az új, ha új is jó, ha jó!” Rendszeresen fogadunk hazai és külföldi szak-

mai csoportokat, hallgatókat és pedagógusokat, megmutatva azt a műhelymunkát, mely nálunk folyik. Ez a pedagógusokon kívül a gyermekekre is önként vállalt többletfeladatot, terhet ró. A fentiek miatt nincs kijelölt iskolakörzetünk, azokat a diákokat vesszük fel, akik (és akiknek szülei) e többletfeladatot, teljesítményelvárást vállalják. Ebből fakad a sokszínűség, a széles körű tevékenységrepertoár is: az első évtől induló idegennyelv-tanítás, a választható tanórán kívüli foglalkozások sora, az órarend szerinti néptánc tanítása, a kialakulóban lévő kéttannyelvű csoportjaink, a belső vizsgarendszer alkalmazása, a gazdag hagyományokkal rendelkező diák-önkormányzati tevékenység stb.

– Miként kötődik az iskola az Apáczai Kiadóhoz? Milyen perspektívákat lát még a fejlődésre?

– Iskolánk büszkén vállalja és hirdeti, hogy az Apáczai Kiadó bázisiskolái közt szerepel. A kapcsolódás legfontosabb láncszeme az a pedagógiai eszmeiség, gyermekfelfogás és hivatástudat, mely a Kiadót és tantestületünket is jellemzi. Az a felelősségteljes és jövőt építő gondolkodásmód, mely nem sodródik a divatos, vagy politikailag az adott időszakban éppen aktuális pedagógiai hullámok kénye-kedve szerint, hanem egyféle normatív pedagógiára alapozva, a gyermekek érdekében azt közvetíti, hogy a valódi, az örök értékek az 'igaz', a 'szép' és a 'jó' környékéről eredeztethetőek. Konkrét kapcsolódási pont elsősorban a kiváló tankönyvek és taneszközök sokasága, a színvonalas tantervek, a bemutató tanítások, a szakmai napok, az előadások és a tanfolyamok. A versenytanítások nemcsak iskolánk pedagógusait gazdagítják, ezeknek jó szívvel helyet adva a gyermekek, a szülők, a tanítójelöltek és a pályán lévő kollégák érdekeit is szolgáljuk. Van perspektíva a fejlődésre is: a Kiadó innovatív ötleteit hosszán sorolhatnám, iskolánk részéről elsősorban a szakmai szolgáltatásokban látok még ki- és felhasználható lehetőségeket, gondolok itt elsősorban az Apáczai Kiadó tankönyvei

és taneszközei alkalmazásával tartott tanórák online alapú hozzáférhetőségének biztosítására.

– Mi a véleménye a Kiadó tankönyveiről, egyéb oktatási eszközeiről, s milyen javaslatokat tudna megfogalmazni – a gyakorló pedagógus szemével nézve?

– Maga az a tény, hogy iskolánk meghatározó mértékben a Kiadó tankönyveit és taneszközeit alkalmazza (országosan egyedülálló Apáczai-termünk is van!), jelzi, hogy maximálisan elégedettek vagyunk ezek szellemiségével, színvonalával, minőségével és tartósságával egyaránt. Ha gyakorlóiskolaként nem lenne kötelezettségünk arra, hogy a tanítójelölteket minél többféle eszközzel és tankönyvvel megismertessük, bizony már rég csak a Kiadó eszközeit és könyveit használnánk! Ezen eszközök közül kiemelt jelentőséget tulajdonítok a napi munkában az interaktív tananyagoknak (melyek a tanítók és a gyermekek számára egyaránt jól használhatók), a CamBoardnak (mely elsősorban a szerényebb anyagi feltételekkel működő iskoláknak nagy segítség), és legfőképpen kiemelném a még kevésbé ismert és alkalmazott Apáczai Tudástárat, aminek értéke és hasznossága felmérhetetlen.

– Miben rejlik ön szerint egy iskola erőssége, ha úgy tetszik, sikerének titka?

– Röviden szólva: a biztonság, a stabilitás garantálása. Úgy gondolom, ennek több összetevője van. Legelőször is kell egy olyan iskolafilozófia,

ethosz és értékrendszer, tanterv, amit nemcsak az igazgató ír le a pedagógiai programban, hanem a tantestület közösen határoz meg és valóban a magáénak vallja, azonosul vele. Kell az iskolavezetés, amelyik céltudatosan minden döntését ennek rendeli alá. De tudomásul kell venni azt is, hogy nem lehet mindent azonnal felforgatni, megváltoztatni. A gyermekeknek és a pedagógusoknak is biztonságérzetre van szüksége. Az innováció nem azt jelenti, hogy mindig minden bizonytalan! Sokkal inkább érvényesülnie kell az Eötvös-féle gondolatnak: „Haladni csak úgy lehet, hogy míg az egyik lábunkkal előre lépünk, a másikat helyben hagyjuk.”

S végül: a siker nem jön magától, nem elég csak óhajtani, várni! „A siker azokhoz pártol, akik energikusak, hogy dolgozzanak érte, elég bizakodóak, hogy higgyenek benne, elég türelmesek, hogy várjanak rá, elég bátrak, hogy megragadják és elég erősek, hogy megtartsák.” (Smith)

– Az új tanév kezdetén milyen útravilát mondana a pedagógus kollégáknak?

– Azt javaslom pedagógus társaimnak, hogy munkájuk tervezésekor és hivatásuk gyakorlásakor folyamatosan tartsák szem előtt Antoine de Saint-Exupéry gondolatait: „Ha hajót akarsz építeni, ne hívj össze embereket, hogy tervezzenek, szervezzék meg a munkát, hozzanak szerszámokat, vágjanak fát, hanem keltsd fel bennük a vágyat a nagy, végtelen tenger iránt.”